

jim brez prevažnega povoda. To nikakor ni kakova brez-ozirna primera, tudi kak nerazkaljen razloček med ljudmi in stanovi ne, le slepi sebičnosti in neumljivi samovolji branijo motiti splošno soglasje. Kar se tiče tega, naj ne oholijo se ti, naj ne črté se ni ti; brez domišljavosti o samem sebi, brez nekove zaničljivosti do kogar koli — vsakomu gódi, da je zvést svojemu stanu, — da se brani samosvojnih žrtev, — da ne žali posrednjih osob, — da ne čudi se sploh národu ali da ga ne sméši. Ali je rodbinskim zvezam mogoče, da ne bi čestile teh prav, ki jih zahteva soglasje, ki brezi njih nikjer ni potrebna reda, ne sreče, niti čudodejne zanimljivosti? . . . Prav čast do teh prav polagoma zmaguje težke bolestne žrtve osebnih ljudi, — ali to ne izpodbija tem pravom potrebne bitnosti. Ta prava so razlika med človekom in živaljo — in imajo to vlastitost, da človeka vodijo (leiten) z npravstvenimi oziri, živad pa s tem, da sluša samo neogljajene prirojenosti. Človeku so oziri važnejši, umljivejši, da resnico govorim, nežnejši, živadi pa se važi in vznaša živalska bitnost. Do te device moji naklonjenosti, navdahnjeni s hvaležnostjo in z natornim čutjem takega mladenča, kakoršen sem bil jaz tačas, — tej naklonjenosti je napotje delal nje stan, ali prav za prav izročilo najinih rodbin, — njiju okolnosti. Moja rodbina je bila popolnoma nedolžna, ali posreden povod grehotni in sramotni smrti nje očeta. Z nikako zvijačo nisem mogel iz svojih misli pregnati le-te nesreče.

Tačas še niso gospodovali današnji nauki, ki na velik napredek tovarištvu ponujajo dovršenost in navdihnjenost — in osvobajajo ga tistih dozdevkov (Vorurtheil). Dandanes natorna zadostitva, posvečena do obojega spola naklonjenosti, mora biti tisto pravo, ki morajo umikati se mu vsi npravstveni in tovariški oziri. Kdor mu je véren, da nima na vesti nikakove sebičnosti, njemu je zato korist sramotna prevara. Jaz nisem bil še v oblasti gotovim modrovanjem in nisem mogel ponašati se sam s seboj in s svojimi zaslugami vsled lastne navdušenosti. Uže dolgo časa sem se mučil, moje srce je vojskovalo se z nezmogljivimi zaprekami. Umel sem, da ta slučajni snitek ostane le mojega života nekaj pesnišk obrazec, samo nekaj spominek. Ali sem bil polagoma dal premotiti se razvnetju, ali sem trudil se, da bi se osvobodil ga s kako modro in odurno mislijo, predmet in vsebina mojega duha razgovoru s samim seboj je zmirom bila bedna Mara. Te mesece po zimi pa me je, kakor o zameti, o sanjah blede prikazen device iz samega snega zmirom vodila po neprehodnih blodnjah same žalosti, bojazni in žalobe. Ta spomin je moji mladosti v misel vkoreninil se globoko tako, da še zmirom ne morem pogledati po zimskem, a tem menj oku s snegom zametenem sveti, da bi ne prikazala mi pred obraz trenutna in senčna dragotinka, ki sem jo videl resnično in o sanjah.

Navadnega života pogoji so končali vojsko v samoti, ki sem užival jo. O vstali pomladi so me doletele mnoge skrbi. Premišljaj sem, kako bi oddal Krasnojara. Nisem zabil na svoje namere gledé na Kalenike, in sklenil sem, da poskrbim, da bi namesti mene kdo drug ne okoristil se s pravicami, ki bi lahko dal mu jih Krasnojara. Resnično je dedičem ugajala pravica, da so stiskali za ubežnimi poslušniki, a prav ta čas so jo uživali izdatnejše, nego Bog zna, kedaj popreje. To ni bilo lahko in do céla varno, malo je manjkalo, da mimovoljno sam nisem preveril se o tem. Pripetilo se je jako često, da so ubežniki v divji stepi in pustini pobijali one, ki so lovili jih. Mučili so se in iskali so tudi po Kerzonezi in po drugih gubernijah ubežnih poslušnikov, posebno obrtnih ljudi, največ so stikali za odpuščenci ruskih vojsk. Ta trud je bil nevaren, a koristen; ali so dedičem za nizko ceno prepuščali ubež-

nike, ki so pozneje z njimi ljudili lastna zemljišča, ali pa so za pridobljene poslušnike brali plačo, ali kedar so zadeli na imovite vskoke, bogato so okoristili se vselej s tako imenovano lovščino, in niso branili vskokom, mirno so smeli seliti se za Dneper in Dunaj, v turške in kozaške krajine. Dostikrat se je pripetila kaka sitnost, ker ljudje, ki so jih obirali, da so lovili vskoke, — ti ljudje so imeli neupogljive značaje, odurne običaje, vesti pa ne prenézne. Hrepenel sem, da bi takovih lovcev obvaroval starega deda in Marine strice, zato sem sodstvu njim na ljubo na moč pravilno izrazil, da jih osvobajam njih poslušnosti, povedal sem po imeni celo rodovino, kakor je bila zapisana v Krasnojarskem rodbinskem imeniku, nisem zábil najstarejšega sina, njegove udovice in pokojnega otroka. Našel sem v Krasnojaru daleko sorodnega Kalenika, — njega sem poslal, da je nesel jim osvobodila. Povedal sem svojemu poverjeniku, da se zahvaljujem na otetji svojega života, na sprejetji pod streho o zameti (o zasedi sem naročil mu, da mora molčati popolnoma, Žida pa sem bil uže odpravil v Odesi), dal sem mu, da jim oddáde posebna darila: krasnega ogerskega buhaja (bik) starcu, ovratnik z biseri Mari, a spremniku prav to puško, ki je hotel vzeti mi je iz rok, ko je na mojem vozi peljal se z dóma.

Ko je bil moj poslanec ustavil se v stepi in ko so bili ubežniki izpoznali ga, polotila se je cele rodbine največa bojazen. Uže o vstali pomladi so bili odločili, da se preselé, ker so bali se Krasnojarskega vlastelina. Ko je bil poslanec povedal jim, da je donesel osvobodilna pisma, niso hoteli verovati mu; dokler niso dobili v roke in ogledali poslanih popisov in dotičnih pečatnikov, niso dali preveriti se, da to ni prevara in ne kakova zaseda. Ali to je njim bilo do céla neumljivo. Niso upali le še očito govoriti vpričo prišleca, ded in sinovi in vnuki so sè svojimi pogledi drug drugemu izražali nepopisljivo zavzetje. Še bolj so čudili se, ko so bili prejeli darove. Starec je radostno gledal krasnega buhaja (bik); ali ko je bilo na vrsto prišlo, da oddáde puško, ki sem z njo nadaril svojemu životu najnevarnejšega ptiča, in ko je bil poslanec povprašal, kateri izmed bratov je spremljal vlastelina . . . ta, ki je bil njegov spremnik, kar ni hotel izdati se; naposled pa je poverjenik z drhtečo roko prijel puško in naslonil jo pod obraze ob steno, kakor kako mirovno žrtv. A vsi so odšli v sosednjo izbo, zato da so dar oddali Mari, ki je uže nekoliko tednov mučila jo bolezen. Najpopreje so jej dopovedali, kaj je dogodilo se, da je došel poslanec zašlega gospoda, ki je bil vlastelin iz Krasnojara, in da je vsem poslal osvobodilna pisma. Devica je umela to laže, nego so sami verovali; do céla nič ni čudila se, le naslonila se je ob dlani; ovratnik z biseri je takoj obesila okrog vratu; po nekotkih trenutkih je smrtna bledost zibnila jej z lic, ki so, kakor danica, oživela jej; naposled pa so jeli glasno moliti, hvalili so Boga, ker je bil razsvetlil jo, da je otela život nedolžnemu in dobremu vlastelinu. To je domačinu pojasnilo vse, kar je bilo dogodilo se; vsem so kar vdrle se iz očí solze; ded in strici so poklekuli pred bolnico na postelji, čestito in pobožno, kakor pravemu angelju, poljubljali so jej nozi in hvalili jo, da je njih duše osvobodila velikega greha in sramotnega hudodejstva.

(Konec prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Gorice 1. junija. (Izv. dop.) V petek sta bila izvoljena v kmečkih občinah na Goriškem prejšnja poslanca, in sicer dr. Josip vitez Tonkli od slovenske,

prošt dr. Valussi od furlanske strani. Prvemu sta se odtegnila 2 glasa, in pa 4 volilci niso bili prišli na volišče. Prošt Valussi pa je dobil od 105 ravno dve tretjini glasov, ena tretjina je bilo oddanih kandidatu, katerega je bila laška „Unione“ postavila. Glasilo poslednjega društva, goriški „Corriere“ se zaradi propada hudo jezi, vendar pa bi bilo napačno misliti, da se „liberalna“ stranka ne krepí. Na Furlanskem se pristaši italijanskih „patrijotov“ množé posebno po mesticah in trgih, in če ne bo konservativna stranka živahno delovala, jo Italianissimi v kratkem prehité tudi pri volitvah. Naj se torej avstrijska stranka nikar ne ziblje preveč v nadah, da ji bo zmaga lahka tudi v bodočnosti. Utegnejo ž njo pometati, kakor potiskajo brezozirno tudi Slovence. Poslednjim se bo pa še vedno hujše godilo, če se mlačnežev v svoji sredi ne otresejo. — Gorica je dobila poleg moško uže tudi žensko „Ortsgruppe“ nemškega „Schulvereina“. Ta skupina, kateri so bolj ali manj bogatinske nemških naseljencev na čelu, šteje uže nad 80 udov in se je osnovala kot 1001. Weitlofega društva. Propagando za žensko „grupo“ si je v Gorici pridobil sosebnó neki c. k. gimnazijski profesor Bapsch, ki piše kaj rad tudi o Slovencih v „N. fr. Presse“ in druge Slovanom „prijazne“ liste. Sicer je pa tukaj še drugih profesorjev, ki uganjajo visoko nemško politiko, eden srednješolskih profesorjev pa, judovskega rodu, se odlikuje tudi s tem, da pošilja razprave in članke v lahonske liste, katere imenujejo „irredentovski Indipendente“ „vrle sobrate“! Kaj ne, da je lepa ta!

Iz Ljubljane. (O včerajšnjih volitvah kranjskih mest in trgov) imamo glede Ljubljane in Notranjsko-Gorenjskih mest poročati o veselem in častnem izidu. Bela Ljubljana izvolila si je dosedajno glavo državnozbornske večine grofa Hohenwart-a, potem ko so ga uže poprej izbrale gorenjske kmetijske občine. Ljubljana skazala je s to izvolitvijo zaupanje in zasluzeno čast najboljšemu možu, o čegar volitvi je bilo sploh mogoče govoriti; s tem činom pa je Ljubljana tudi najbolj častila sama sebe. — Grof Hohenwart prejel je v Ljubljani 415 glasov, 42 glasilo se jih za stavbenega svetovalca Potočnika, katerega v resnici milujemo za ta „sijajen“ vspeh. Zdi se nam, da bi bil tu politik svojo kariere lahko častneje sklenil, kakor s činom, ki mu za zmeraj ostane neizbrisljiva maroga, in povod za globoko milovanje.

Notranjsko-gorenjska mesta volile so brez vriša in brez nasprotovanja razun enega glasu soglasno svojega dosedanjega poslanca dr. Poklukar-ja, ki je brez Loža, od koder ta trenutek še nimamo poročila, prejel 426 glasov.

Vse drugači boj bil je pri volitvi dolenskih mest in trgov.

Pred tednom še izrekli smo nado, da se bo v tem volilnem okraju brez opravičenega stvarnega povoda pouzročén razpor med narodnimi volilci — poravnal. — Motili smo se. Vse prizadevanje rešiti narodno disciplino, rešiti narodno slogo, rešiti slogo v narodni stranki, katera je zastopana v narodnih deželnih poslancih, v narodnih državnih poslancih s kranjske, — vse prizadevanje bilo je žalibog zastonj. Stvar se je zavrgla zaradi osebe. Nasledki teh dogodb bodo žalibog v škodo našega naroda, ako še v zadnjem trenutku ne zmaga zavest o pogubnosti razrušenja uarodne stranke.

Izid prve volitve je že živa podoba pogubnega razdvojenja:

Nasprotnik Wurzbach prejel je vsega skupaj 104 glasove. Grof Margheri 196. Šuklje pa po pritisku, kakoršnega je bila narodna stranka vajena

v preteklih dobah: 288 glasov. — Vpetek že je med zadnjima dvema ožja volitev.

— (Karol grof Hohenwart), izvoljenec ljubljanskega mesta in gorenjskih občin, došel je danes zjutraj iz Dunaja v Ljubljano, da se jutri večer ob 6. udeleži shoda konservativnih kranjskih vélikih posestnikov, v petek pa volitve velikega posestva za državni zbor.

— (Volilni oklic), katerega je proglasil naš deželni glavar grof Gustav Thurn, ki je tretji prihajajoč izmed naših vélikih posestnikov, se glasi:

P. n. gospodom volilcem kranjskega vélikega posestva.

Ker si zmiraj prizadevam, političnim strankam nasproti biti pravičen in ker v svoji lastnosti kot deželni glavar na korist javnega blagora želeti moram, pospeševati mirno in složno sodelovanje obeh narodov v deželi, zato napolnuje me z žalostjo oklic, katerega je čestiti volilni odbor ustavovernega vélikega posestva proglasil do njegovih volilcev, ker moram tega žalibog kot takega pripoznati, ki je pripraven brezumno med strankama bolj razširiti, namesto premostiti ga.

Živo obžalujem, da se je v oklicu izrazilo očitjanje, kakor da bi se v moji domovini našlo ljudi, katerih nameni bi se obračali na razvezavanje državne zveze na odločitev Kranjske od dednih deželá. Našo živo ljubezen združenja in zvestobe do cesarstva skazavali smo mi Kranjci v stoletjih z blagom in krvjo, vnóvič pa najsrčneje pri nepozabljivi deželni svečanosti leta 1883.

Veliko posestvo ima po mojem mnenji poklic, zvezo vtrjevati, ki veže deželo z deželo in s krono; njemu je v korist, da slogo varuje v svojem krogu in po pravici pričakuje se od njega, da vživajoč spoštovanje, zaupanje in nagnjenost prebivalstva vporablja svoje odlično stanje na korist in blagor države in dežele. Vse veliko posestvo kranjske dežele stoji na tleh ustave. S tega stališča ne bo se premišljevalo, priznati enako vsakemu narodu razvoj pravic, zagotovljenih v državnih temeljnih postavah, kakor tudi deželam samouprave v oni meri, ki je združljiva z blagostanjem skupne države.

Oba dela kranjskega vélikega posestva sta si gledé razumnosti, stanu in posestva enakovredna, oba sta vezana v teženji po enakih koristih, to so podatki, ki se mi zdé pripravi, da se moreta združiti oba dela v eno celoto.

Prepričan sem, da je večina volilcev vélikega posestva spravljiva in da se ne brani po poti dogovora odposlati na parlamentarno bojišče skupnih poslancev, kateri bi bili po svoji previdnosti, po zmernim, v resnici konservativnem mišljenji, držeči se zlato srednje poti — zmožni, v zavesti onega, kar hočejo, z besedo in dejanjem zastopati koristi dežele in države.

Vprašanje o volitvi v državni zbor v vrsti velikega posestva more se po mojem mnenji povoljno rešiti samo po poti dogovora z lepo (kompromisa).

Vodi me dober namen, ako si dovoljujem svoje častite tovariše posestva in stanu vabiti, da samozavedui sprejmejo pravično in primerno ponudbo dogovora, odbijaje vsakako podtikanje, in da po tem oddajo svoje glasove pri volitvi, ki bo dne 5. junija.

V sprejetji dogovora uvidim velikosrčen domoljuben čin kranjskega plemstva in vélikega posestva, kateri bo za domovino nam vsem enako ljubo gotovo v čast in blagor.

V Ljubljani dné 31. maja 1885.

Gustav grof Thurn,
deželni glavar.

— (Zlato poroko) praznuje danes občespoštovan posestnik in fabrikant v Ljubljani g. Val. Zeschko s svojo soprogo gospó Ano rojeno Hermanovo. — Če-

stiranje in veselo sočutje Ljubljancem spremlja pri tej družinski slavnosti vso čestito Zeschkovo rodbino!

— (Javna tombola) bo v nedeljo 14. junija v ljubljanski „Zvezdi“ na korist I. ljubljanskega društva v pomoč bolnikom in društva tukajšnjih gospá „rudečega križa“. — Dobitki so: a) 5 tern po 5 gld.; b) 4 kvartne po 10 gld.; c) 3 kvinterne po 20 gld.; d) 1. tombola za 100 gld.; e) 2. tombola za 50 gld. Tablice se dobivajo po 20 kr. pri Karingerji, Tillu, Kleinmayru, Schafferju in na omenjeni dan v Zvezdi. Začetek ob 1/2 5. popoldne.

— (Častitim p. n. volilcem notranjskih in gorenjskih mest in trgov) izrekam gorko zahvalo za vnovič izrečeno mi zaupanje pri včerajšnji sijajni, razun enega glasu, — soglasni izvolitvi za poslanca v državni zbor.

V sveto dolžnost si bom štel tudi v prihodnje po vseh slabih močeh v slogi s svojimi tovarši sodelovati v državnem zboru in drugod za korist svojih volilcev naše ožje in širje domovine in za blagor našega naroda.

V ta namen prosim vse častite volilce pa tudi vse svoje rojake, naznanjati mi svoje zahteve in želje naravnost ali pa s tem, da mi, kar pred vsem želim, dajo priliko razgovora v svoji sredi.

V slogi, vedni dotiki s svojimi volilci bom gotovo tudi v prihodnjem zasedanju državnega zbora, s pomočjo državno zbornske večine in pravične nam vlade, slovenski poslanci srečno dosegli večjih vspehov. Sloga in soglasje naših volilcev dajalo nam bo pri tem prizadevanju naj močnejšo zaslombo.

Blagor naše dežele, napredek našega naroda, pa sreča in moč naše države, naj nam bo vedno skupno geslo!

V Ljubljani dne 3. maja 1885.

Dr. Poklukar.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja — Izid volitev za državni zbor, katere so se vršile v pondeljek na Dunaji, zaprl je levičarskim časnikom sapo. Burni so bili volilni shodi, hud je bil krik v javnosti, vendar pa so si levičarji zmeraj še domišljevali, da zmagajo v vsih volilnih krajih akoravno proti velikim manjinam; bogataša Wiesenburg in Stourez, še le na nove izvoljen premožen Neuber, podžupan Steudel in pa politik — zmešnjava Löblich, mislilo se je, da bodo nepremagljiva veriga v krogu dunajskih predmestij. Pa zadnji pondeljek — en sam pondeljek vrgel je ob tla vse te mogočne veljake. Levičarski časniki kar puhte od jeze in se ne morejo potolažiti, da jim je dunajska metropola naenkrat in tako odločno hrbet pokazala.

Srednje dunajsko mesto je sedaj še zadnje pribezališče nekdanje tako mogočne ustavoverne stranke, to rešilo je mandat dvakrat propadlemu Herbstu.

Česka. — Tudi tukaj miruje zaradi volitev drugo politikovanje, le izlet českega poljedelskega društva v Budapešt na ogledavanje tamošnje razstave in preprijazen sprejem českich gostov pa imel je tudi velik političen pomen, o katerem kaj čuti ali pisati se liberalni listi skrbno varujejo.

Narodna česka stranka sijajno zmaguje pri volitvah za državni zbor, knez Schwarzenberg premagal je sijajno svojega mogočnega nasprotnika v celo nemškem okraju, katerega je zastopal dosedaj. Staročeh Veseli izvoljen je proti Tilserju, ki se je zadnji čas že

skoraj brez izjeme pajdašil z levičarji, Vašati pa, ki se je nekoliko spokoril, je zopet voljen.

Gališka. — Tudi tukaj pričete volitve vršé se povoljno za pristaše državnozbornske večine. Rusin Kulačkovski propadel je in celó zmernejši Kovalski prišel je v ožjo volitev, katere izid nam še ni znan.

Telegrami

nam došli 2. junija o volitvah za državni zbor.

Novomesto. Pri volitvi prejel grof Margheri 45, Šuklje 35, Wurzbach 35 glasov. Hud pritisek, mnogo volilcev izostalo.

Krško. Grof Margheri prejel 39 glasov, Šuklje pa 18.

Ribnica. Vkljub hude agitacije prejel je grof Margheri 50 glasov, Šuklje 9.

Kostanjevica. Za grofa Margherija glasovalo je 24, za Šukljeja 11 volilcev.

Višnjagora. Oddanih glasov 26, za grofa Margherija 10, za Šukljeja 16, pred tednom bili so razun dveh vsi za Margherija.

Črnomelj. Za grofa Margherija oddanih 15, za Šukljeja 75 glasov.

Metlika. Za grofa Margherija oddanih 5 glasov, za Šukljeja 110. Ker se je volitve vdeležilo vsled sprejema v imenu volilcev tudi mnogo sosednih vaščanov vložil se zoper to volitev protest.

Kočevje. Za grofa Margherija glasovalo 8, za Šukljeja 14, za Wurzbacha 69 volilcev.

Novomesto. V vseh dolenjskih mestih in trgih danes oddanih za Šukljeja 288, za grofa Margherija 196, za Wurzbacha 104 glasov, zato je med prvima ožja volitev, kakor čujemo, v petek.

Zahvala.

Živo ginjeni po brezštevilnih dokazih toliko prisrčnega sočutja o prebitki izgubi našega neizmerno ljubljenelega nepozabljivega soproga, oziroma očeta in brata, gospoda

Martina Baudeka

izrekamo vsem, ki so ga tako v mnogobrojnem številu spremili k poslednemu počitku, posebno preč. duhovščini, občanom, ki so ga nosili in svetili, gosp. odbornikom posojilnice ljubljanske okolice, slavnemu okrajnemu cestnemu odboru, slav. odboru šišenske čitalnice, gospodom pevcem za ginljivo petje, dariteljem mnogih prekrasnih vencev in sploh vsem, kateri so na kakoršnji koli način svoje sočutje skazali, našo najiskrenejšo zahvalo.

V Vodmatu, 27. maja 1885.

Žalujoča rodbina Bavdek-ova.

Žitna cena

v Ljubljani 30. maja 1885.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 99 kr. — banaške 7 gold. 80 kr. — turšice 5 gold. 85 kr. — soršice 6 gold. 75 kr. — rži 5 gold. 36 kr. — ječmena 5 gold. 20 kr. — prosa 5 gold. 85 kr. — ajde 4 gold. 71 kr. — ovsa 3 gold. 57 kr. — Krompir 4 gold. 20 kr. 100 kilogramov.